

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

2. De quibusdam iurandi formulis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

quæntis potest conici, vtrum is frequenter, an vix
vquam iurare soleat.

In vocatio testimonii diuini tum explicitè fieri
potest (v.c. per Deum iuxta Apostolum. i. Cor. i. Te-
stem Deum in ioco) tum implicitè v.c. per creaturas,
non simpliciter, sed vt in Deum relatas, prout in iis
diuina potentia specialiter elucet iuxta Deut. 32 & 4.
Testes inuoco cælum & terram. Et Matth. 5. Per cælum,
qui thronus Dei est, per terram, qui scabellum pedum eius.
Simili modo per Euangelium iurari solet, quippe in
quibus infallibilis Dei veritas nobis manifesta con-
tinetur.

Tantò decentius est iuramentum per creaturam,
quandò illa sanctior aut excellentior.

Cum in sacris canonibus sub excommunicatione
prohibetur iuramentum per creaturam, intelligitur de
gentilium iuramentis) per Iouem, solem, idque pro-
pter simulationem & scandalum. NB In exortatorio
iuramento per creaturam (per animam) in quam Deus
iudicium exerceat, nisi verum sit, quod dicitur, mi-
nus periculi superstitionis aut scandali subest.

C A P. II.

De quibusdam iurandi formulis.

HÆ sunt veræ formæ iurandi, per Deum ita est,
Deus mihi testis esto, item *Auff mein Ahd!*
in foro iudiciali, quando iudex dicat: *Gelob an auff
mein Ahd!* id est, promitte mihi iuratus, quia hæc est
iudicis intentio iuramenta exigentis. Et ista verba
etiam in vulgari sermone iuramentum continent, si
deliberate proferantur, quia ad iurandum satis est,
velle verba usurpare eo sensu, quo secundum
aliorum ita iurantium consuetudinem usurpari so-
lent. Hæc autem consuetudo videtur Germanorum;

Aaa x vt for-

vt formula illa *auff mein Ahd* / pro iuramento usurpetur. Ergo, nisi de alia usurpantis intentione constet. *bey meiner Treu* secundum Theologos non est iuramentum, quia qui dicit per fidem meam hæc faciam, non de fide Christiana sed de moralis loquitur.

2 Fides à sacerdotibus interponi solita per sanctam crucis consecrationem, non est propriè iuramentum (quia Sacerdotes ex leui causa iurare non debent) sicut nec fides à Principibus interposita, quamuis in externo foro, vbi iuramenta accipiuntur, & obseruari iubentur, v. c. *bey vnsern geistlichen Wunden*: Ratio; quia in totius Clericalis & Sacerdotalis status grauem ignominiam cedit, si fides tali modo ac forma data violetur. & apud Principes *bey vnsern Fürstlichen adelichen Ehren* / quia in eiusmodi personis fidei principalis seu excellentis loco iuramentum esse censetur.

3 Homagium (sacramentum fidelitatis) quod Vassalli Domino suo & Clerici feudum temporale habentes præstare debent est propriè iuramentum.

4 In veritate item in conscientia mea non videntur esse iuramenta, quia est simplex assertio, seu prælatio hominis vera loquentis: Alia est ratio si dicas: In veritate Dei ita est; Et, tam verum hoc, quam verè Deus est, quia his loquendi modis diuina veritas inuocatur.

C A P. III.

Vtrum licitum sit iurare.

1 Iuramentum si debito modo fiat est actus virtutis Religionis iuxta Deuteron. 1. *Illi soli seruius es per nomen eius iurabis*; ratio, quia pertinet ad colendum Deum.